

BUTLLETÍ

DE LA

Institució Catalana d'Història Natural

2.ª SÈRIE.

BARCELONA, MARÇ - ABRIL, 1921.

VOL. I — NÚMS. 3-4

SECCIÓ OFICIAL

~~~~~

SESSIÓ CIENTÍFICA DEL 3 DE MARÇ DE 1921

Presidència del Sr. Artur Bofill i Poch

President

Assisteixen els membres Srs. P. BARNOLA, BATALLER, BROQUETAS, CODINA, FAURA, FONT QUER, MALUQUER (Salvador), MAS DE XAXARS, P. PUJULÀ, VÁZQUEZ, ZARIQUIEY i VILASECA, Secretari.

El Sr. President dona compte de la mort del Dr. J. COMABELLA i MALUQUER, membre i Vice-president actual de la INSTITUCIÓ per la qual sempre havia treballat d'una manera entusiasta des de sa fundació de la 2.ª època en 1904, i de la del Sr. P. MIR i RÀFOLS, membre igualment de l'entitat des de l'any 1911. També comunica la pèrdua dels naturalistes espanyols Srs. LUCAS MALLADA PUEYO, nat a Osca el 1841, fou estudiant en la Escola de Mines i professor de la Escola de Capatassos, en 1870 entrà en la Comissió del Mapa Geològic, fou professor de Paleontologia de la Escola de Mines en 1892, finava en 6.II.21;

Blas LÁZARO e IBIZA ocorreguda en Madrid el 28.II.21, era doctor en Farmàcia i en Ciències Naturals i professor de des de 1858, són importants els seus serveis en el Jardí Botànic d'aquella capital de des de 1881 a 1892, època en que començà a explicar la càtedra de Botànica descriptiva de aquella Facultat de Farmàcia de la qual era el degà actualment, essent un dels més notables botànics contemporanis;

i Josep ÀRIAS ENCOBET, doctor en Ciències Naturals, recol·lector d'Entomologia del Museu Nacional de Ciències Naturals de Madrid al principi, després Conservador de la secció d'Entomologia de l'esmentat Museu i

auxiliar de la càtedra de Zoografia de Articulats d'aquella capital, més tard catedràtic de la Facultat de Ciències de Barcelona de Organografia i Fisiologia Animal, prop de dos anys fou pensionat per la Junta de ampliació d'Estudis per l'Europa central, la seva especialitat foren els insectes Dípters dels que deixa alguns preuats treballs, la seva força completa biblioteca sobre aquest ordre d'insectes ha sigut adquirida pel Museu de Madrid. Unànimament s'acorda ter constar el dol de la INSTITUCIÓ per la pèrdua de tots i publicar en el BUTLLETÍ una notícia necrològica dels Srs. COMABELLA i MIR.

A continuació, acorda's que en la propera sessió d'Abril es procedeixi a l'elecció de Vice-president de la societat quin càrrec resta actualment vagant.

Es reb del Dr. R. JEANNEL, de Cluj (Romania), una afectuosa lletra agraïnt el nomenament que se li feu de Membre Corresponent de la INSTITUCIÓ en el Consell General de 1920 i que diu així:

Cluj, 15 fevrier, 1921.

Monsieur le Président de l'INSTITUCIÓ CATALANA D'HISTÒRIA NATURAL.

Ce n'est qu'aujourd'hui que me parvient, en Roumanie, votre lettre de juillet 1920 me faisant part du grand honneur que l'INSTITUCIÓ CATALANA a bien voulu me faire. Je m'empresse d'y répondre aussitôt pour vous assurer combien j'aime votre beau pays.

Les circonstances font que je sois aujourd'hui loin de la Méditerranée, dans les Carpathes, où nous fondons un Institut de Spéologie, mais c'est avec joie que chaque année nous reviendrons voyager dans les merveilleuses Pyrénées espagnoles où il reste, surtout dans la Catalogne, tant de belles grottes dont la faune est peu connue.

L'honneur que me fait votre INSTITUCIÓ sera un encouragement pour moi et j'y suis d'autant plus sensible que Barcelona est un des centres scientifiques du monde entier où l'on a le mieux et le plus poussé les études Spéologiques.

Je vous prie, Monsieur le Président, d'agréer l'assurance de mes sentiments bien dévoués et cordiaux.—Prof. R. JEANNEL.

El Sr. Bibliotecari dona compte d'haver-se establert el canvi de publicacions amb la Deutsche Geologische Gesellschaft, el Geological Survey of India i la Real Sociedad Geogràfica, de Madrid.

Són presentades les següents

COMUNICACIONS VERBALS:

Un batraci de Vallvidrera.—El Sr. S. MALQUER comunica haver pogut observar, fa alguns dies, el batraci *Pelobates cultripipes* a l'estany de Vallvidrera.

Formes d'insectes Lepidòpters a addicionar a la fauna catalana.—El

Sr SAGARRA (I.), mostra als membres assistents a la sessió, formes noves per a Catalunya de la família *Pieridae*. Les notes de dispersió i demés anotacions geogràfiques i crítiques de les mateixes les consignarà el mateix membre en altre lloc en tractar conjuntament de les *Rhopalocera* catalanes. Aitals noves formes són les següents:

- Aporia crataegi augusta* Tur. D'Esplugas de Francolí, 29.V.19. A. Weis i I. Sagarra leg.
- Pieris rapae trimaculata* Stef. Blanes, 22.VI.19. S. Novellas leg.
- P. rapae deleta* Stand. Borges Blanques, 20.VI.20. S. Novellas leg.
- P. napi meridionalis* Kùhl. Anglesola, 9.IX.20. P. Mata leg.
- P. napi posteromaculata* Borges Blanques, 20.VI.20. S. Novellas leg.
- P. mannii erganoides* Stef. Vallvidrera, 24.IV.20. S. Novellas leg.
- P. mannii* 3.ª generació. Barcelona, X.1916. A. Weis leg.
- L. eucochioe daplidice jachontovi* Krùl. Tibidabo, X.1916. I. Sagarra leg.

Observació en l'aquari microscòpic.—El R. P. PUJULÀ, S. J., diu haver observat en un aquari microscòpic un fenomen que va cridar-li l'atenció. Veié dintre l'aquari un nematod que s'havia enganxat pel cap de vall de la qua. El petit cuc feia extraordinaris esforços per a arrencar el cos d'aquella mena de tenalla. Per tal d'això llençava el seu cos en totes direccions. El fet durà uns cinc minuts, semblant impossible que un petit animallet pugui durant aqueix temps sostenir una acció muscular que no creu, el comunicant, pugui cap animal superior sostenir en la faisó que succeïa; la qual cosa suposa una resistència espècial dels muscles d'aquesta mena de cucs, sobre tot pensant en què el mitjà de l'aigua ofereix més gran resistència que l'aire.

Troballa de Criptògames.—El P. BARNOLA, S. J., manifesta haver recollit, junt amb qualques falgueres i hepàtiques, el bolet ascornicet *Peziza coccinea* Jacq. a la font de l'Esquirol, vessant N. W. de Sta. Creu d'Olorda, camí de St. Bartomeu de la Quadra.

TREBALLS ORIGINALS: J. M.^a MAS DE XAXARS: Dues formes de *Carabus rugosus* F.—Frère SENNEN: Une agréable surprise le long d'un sentier de les Planes.—Dr. P. FALLOT: Observations au sujet de la Statigraphie des terrains jurassiques de la chaîne de Cardó (prov. de Tarragona).

I no havent-hi més assumptes de què tractar és aixecada la sessió a les vuit de la vetlla.

TREBALLS ORIGINALS del 3.II.21 i publicats en el BUTLLETÍ de febrer de 1921, però que la seva presentació no ha sigut consignada en el seu lloc corresponent en final de les COMUNICACIONS VERBALS de l'esmentat BUTLLETÍ. —A. CODINA: Recull de Dípters de Catalunya.—J. VÀZQUEZ i SANS: Breus consideracions crítiques sobre Anatomia comparada.—LL. M.^o VIDAL i CARRERAS: Segunda Nota Paleontològica sobre el Cretáceo de Cataluña.—J. ELIAS: Alçament de la serralada pirenenca i l'enfondrament del Vallés.

SESSIÓ DEL 7 D'ABRIL DE 1921.

Presidència del Sr. Artur BOFILL i Poch

President

Assisteixen els membres Srs. P. BARNOLA, BATALLER, BOFILL i PICHOT, BROQUETAS, CANALS, CODINA, FAURA, MALUQUER, (S.), MARTORELL, NOVELLAS, (S.), SAGARRA (I.), VÀZQUEZ, ZARIQUIEY i VILASECA, Secretari.

Segons acord prè de la anterior reunió ordinària es procedeix a l'elecció de Vice-president de la INSTITUCIÓ, resultant nomenat per a dit càrrec i per aclamació el membre Sr. Emili JUNCADELLA i VIDAL-RIBAS, el qui de des de 1910 forma entre els nostres, essent notori el seu entusiasme per les Ciències Naturals, especialment per l'entomologia.

Igualment resta acordat comunicar a la Junta Directiva de la Asociación Española para el progreso de las Ciencias el desig dels naturalistes catalans concorrents al proper Congrés de Oporto (Portugal), d'emplear la llengua catalana adès en pendre part en les deliberacions, adès en presentar llurs notes o treballs a dit Congrés.

A continuació són fetes les següents

COMUNICACIONS VERBALS

Un Insectívor de St Julià de Vilatorrada.—El Sr. d'AGUILAR-AMAT manifesta que nostre consoci el Dr. BOFILL i PICHOT va remetre darrerament al laboratori de Mastologia del Museu de Ciències Naturals, un exemplar d'Insectívor de la susdita localitat el qual resulta ésser un exemplar ♀ del soricid *Crocidura russula pulchra* Cabr., mussaranya molt comú a tot Catalunya, doncs fins ara s'ha trobat d'un modo positiu a Capellades, Carme i Vilanova i Geltrú per A. ROMANÍ; a Guardiola per F. HAAS i NOVELLAS BOFILL; a Prat del Llobregat per aquests últims; a Sarrià de Barç-